

ACTIVITY 1.2

REVISION OF LOCAL ENERGY PLANS THROUGH INVOLVEMENT OF CITIZENS AND OTHER STAKEHOLDERS (INDUSTRY, NGO)

DELIVERABLE 1.2.2

**NEEDS ASSESSEMENT FOR THE ESTABLISHMENT
OF CITIZEN ENERGY GROUPS – Municipality of
Koper**

Version 2

05 2020

Naslov: OCENA POTREB ZA USTANOVITEV ENERGETSKE SKUPINE - ZADRUGE V MESTNI OBČINI
KOPER

Naročnik: Mestna občina Koper

Verdijeva ulica 10

6000 Koper - Capodistria

Izvajalec: GORIŠKA LOKALNA ENERGETSKA AGENCIJA

Mednarodni prehod 6, Vrtojba

5290 Šempeter pri Gorici

tel.: 05 393 24 60, fax.: 05 393 24 63

Kazalo vsebine

UVOD	4
POVZETEK	5
SUMMARY	7
ANALIZA PREJETIH VPRAŠALNIKOV	10
Priloga 1. Vprašalnik - ocena potreb za ustanovitev energetske zadruga.....	15
Annex 1. Questionnaire - assessment needs for the establishment of an energy cooperative.....	17

UVOD

Mestna občina Koper je partner projekta ENES-CE, Program Interreg CENTRAL EUROPE. S projektom se želi doseči večjo podporo okolja energetskega načrta, večjo kakovost le-teh z vključitvijo vseh ključnih deležnikov, predvsem državljanov.

V letu 2008 je bil pripravljen prvi lokalni energetskega koncept Mestne občine Koper (v nadaljevanju LEK), osvežen LEK pa je bil izdelan leta 2013. V nadaljevanju občina pripravlja Akcijski načrt za trajnostno energijo in podnebne spremembe (angl. Sustainable energy and climate action plan - SECAP) z namenom izboljšanja lokalne energetske strategije in povečanja sposobnosti prilagajanja podnebnim spremembam. Veliko ukrepov na področju zmanjševanja emisij toplogrednih plinov v okviru Mestne občine Koper je bilo do sedaj uspešno izvedenih. Precej izzivov Mestno občino Koper še čaka. Največji izziv gotovo predstavlja prenos dobrih praks na zasebni sektor ter generiranje skupnih aktivnosti z ostalimi deležniki. Slednje je namreč potrebno ustrezno animirati in vključiti v proces izdelave lokalnih energetskega in podnebnih načrtov.

Za potrebe izdelave Analize obstoječih načrtov za energetskega učinkovitost v Mestni občini Koper in Ocene potreb za ustanovitev energetskega skupine - zadruga v Mestni občini Koper (dokazilo 1.2.1 in 1.2.2) smo izvedli anketiranje ključnih deležnikov. Cilj ankete je namreč na eni strani ugotoviti, kako izboljšati proces izdelave in izvedbe načrtov in zadanih ukrepov na področju podnebnih sprememb, po drugi strani pa preveriti interes deležnikov po skupnostnih energetskega projektih, natančneje izvedbi skupnostne sončne elektrarne. Slednja namreč predstavlja projekt, kjer se skupina deležnikov združi v želji po proizvodnji električne energije iz čistega vira - v tem primeru sonca. Menimo, da bi bil lahko to ustrezen lokalni skupnostni projekt za območje Mestne občine Koper.

POVZETEK

V sodelovanju med lokalno energetska agencijo GOLEA in Občinsko upravo Mestne občine Koper je bil izdelan vprašalnik na podlagi metodoloških usmeritev podanih na nivoju projekta ENES-CE. Prvi del vprašalnika služi zbiranju dela splošnih vhodnih podatkov za analizo obstoječih načrtov za energetska učinkovitost v Mestni občini Koper ter načina vključevanja deležnikov v sam proces izdelave in nadgradnje teh strateških dokumentov na ravni občine (vprašanja od št.1 do 6). Drugi del vprašalnika je namenjen zbiranju podatkov glede možnosti za vzpostavitev energetske zadruga za pridobivanje električne energije iz sončne elektrarne na lokalnem nivoju (vprašanja od št. 7 do 10). Menimo, da bi bil to lahko ustrezen skupnostni projekt. Skupnostna sončna elektrarna namreč predstavlja projekt, kjer se skupina deležnikov združi v želji po proizvodnji električne energije iz čistega vira - v tem primeru sonca.

Vprašalniki so bili poslani deležnikom preko elektronske pošte dne 21. 5. 2020. Rok za posredovanje odgovorov je bil določen za dan 27. 5. 2020. Z namenom pridobitve dodatnih vhodnih informacij potrebnih za izvedbo same analize, je bil kasneje rok podaljšan do začetka junija 2020. Del podatkov je bilo pridobljenih v obliki dodatnih intervjujev in pogovorov preko telefona.

Uporabljen Vprašalnik - ocena potreb za ustanovitev energetske zadruga se nahaja v prilogi 1.

Na anketiranje so se odzvali naslednji deležniki oziroma predstavniki različnih interesnih skupin:

- Tomaž Zver, KISIK, rešitve za trajnostni razvoj, d.o.o. (promocija in izvedba skupnostnih projektov na področju obnovljivih virov energije)
- Davor Kravanja, ENSVET (energetska svetovalna pisarna za občane)
- Andreja Poklar, Občinska uprava Mestne občine Koper - Urad za okolje in prostor
- PETROL, Slovenska energetska družba, d.d. (osrednjo poslovno dejavnost družbe predstavlja trgovanje z naftnimi derivati, plinom in ostalimi energenti. Del dejavnosti predstavlja izvajanje pogodbenega zagotavljanja prihrankov za občinske javne stavbe, na primer tudi za Mestno občino Koper)
- PETROL, Slovenska energetska družba, d.d. (osrednjo poslovno dejavnost družbe predstavlja trgovanje z naftnimi derivati, plinom in ostalimi energenti. Del dejavnosti predstavlja izvajanje pogodbenega zagotavljanja prihrankov za javno razsvetljavo, na primer tudi za Mestno občino Koper)
- Slavko Mezek, RRC Koper (Regionalni razvojni center Koper je regionalna institucija za spodbujanje podjetniškega in gospodarskega razvoja regije.)
- Radko Carli, Elektro Primorska, d.d. (podjetje z osnovno dejavnostjo distribucije električne energije med drugim tudi za Obalno-kraško statistično regijo)
- Dejan Paravan, GEN-i (podjetje z osnovno dejavnostjo dobave električne energije, kot tudi promotorji skupnostnih projektov za sončne elektrarne)
- Matešič Goran, Luka Koper, pristaniški in logistični sistem, d.d. (osnovna dejavnost družbe je izvajanje pretovornih in skladiščnih storitev v Luki Koper za vse vrste blaga).

Ostale deležnike, ki se na anketiranje niso odzvali, bomo skušali animirati ter kasneje ponovno pozvati k sodelovanju v okviru projekta ENES-CE, na primer upravitelje večstanovanjskih objektov.

Izvedenih je bilo skupno 9 anket, od tega ena telefonsko, ostale pa preko elektronske pošte. Del informacij je bilo pridobljenih kasneje dodatno preko telefonskih pogovorov. Anketa je vsebovala 10 vprašanj. Dve vprašanji sta bili zaprtega tipa z opcijo odgovora DA/NE. Ostala vprašanja so bila odprtega tipa. Z izjemo enega vprašanja pri enem anketirancu so bila odgovorjena vsa ostala

vprašanja zaprtega tipa. Neodgovorjenih je skupno ostalo 15 odprtih vprašanj. Ocenjujemo, da anketiranci niso odgovorili na določena vprašanja izključno zaradi nepoznavanja področja.

Iz analize je razvidno, da je javnost po eni strani premalo seznanjena z vsebinami LEK in SECAP ter, da je smiselno vključevati deležnike v sam proces priprave in načrtovanja ukrepov s področja blaženja in prilagajanja podnebnim spremembam, pri čemer se zasleduje cilj širjenja znanj in kompetenc med različnimi deležniki.

Tretjina anketirancev je seznanjena z običajno zasedbo članov formalne usmerjevalne skupine za izdelavo LEK, ki je praviloma sestavljena iz:

- predstavnika občinske uprave tajnik/direktor
- predstavnika oddelka za okolje in prostor/predstavnika oddelka za infrastrukturo (običajno je ta oseba koordinator projekta)
- podžupana
- lokalnega strokovnjaka na področju energetike,
- predstavnika šole oz. vrtca.

*Opomba: Usmerjevalna skupina skozi proces izdelave LEK vodi izdelovalca, aktivno spremlja izdelavo dokumenta v vseh fazah, usmerja izdelovalca pri pripravi projektov za akcijski načrt, mu nudi popolno podporo pri pridobivanju vseh potrebnih podatkov in informacij, ki jih potrebuje za izdelavo tega strateškega dokumenta, organizira sestanke, ter je aktivno udeležena na vseh sestankih/predstavitvah v času izdelave. Usmerjevalna skupina je temeljna povezava med izdelovalcem in lokalno skupnostjo, ter je imenovana s strani župana oz. lokalne skupnosti ter kot taka deluje v njenem interesu. Njen cilj je kakovostno izdelan LEK. Praviloma je za izdelavo SECAP imenovana usmerjevalna skupina v podobni zasedbi.

Ostale deležnike izven formalne usmerjevalne skupine je smiselno obveščati o poteku izdelave lokalnega energetskega koncepta in jih pozvati k podajanju predlogov za izvedbo ukrepov s področja podnebni sprememb na različne načine (ankete, omizja, javne predstavitve, ipd.).

Vsi anketiranci menijo, da je k nam mogoče uspešno prenesti dobre prakse iz tujine na področju vzpostavitve t.i. energetske zadruga, na primer za pridobivanje električne energije iz sončne elektrarne. Dejstvo je, da so v preteklosti neskladja znotraj slovenske nacionalne zakonodaje (energetska, gradbena, stanovanjska, itd.) onemogočala tovrstne skupnostne projekte. Z zakonodajnimi dopolnitvami v l. 2020 so se dejansko sprostile možnosti razvoja skupnostnih projektov na področju sončnih elektrarn.

Izkušnje s področja izvedbe neposredno ali posredno v okviru skupnostnih projektov znotraj ankete navajajo trije poslovni subjekti. Konkreten opis primera iz področja izvedbe energetskega projekta skozi zadrugo navaja en anketiranec, ki je tudi opisal svoje izkušnje. Slednje so povzete v nadaljevanju tega odstavka. Njihov model temelji na vzpostavitvi lokalne energetske zadruga, ki jo praviloma soustanovi občina z lokalnimi deležniki z namenom izvedbe energetskega projekta oskrbe skupine objektov (javnih in zasebnih) z energijo v okviru sistema daljinskega ogrevanja na lesno biomaso. Tak projekt je osnova za delovanje zadruga, ki potem lahko začne aktivno prevzemati iniciativo glede novih projektov v lokalnem okolju. Primer izvedenega skupnostnega projekta je recimo v okviru Lesne zadruga Loški Potok.

Sami postopki povezani s formiranjem takšnih energetske zadruga/skupnosti so še vedno kompleksni in togo zastavljeni. Izziv gotovo predstavlja zagon take zadruga.

SUMMARY

Within the frame of cooperation between energy agency GOLEA and Municipal administration of Koper the questionnaire has been elaborated on a basis of methodological guidelines of ENES-CE project. The aim of the first part of the questionnaire is to collect general input data for analysis of existing energy efficiency plans in the Municipality of Koper and to define the methodology of stakeholders involvement in the process of elaboration of municipal strategic documents and their upgrade (questions from n.1 to n.6).

The second part of the questionnaire is dedicated to collect the data regarding the possibilities of energy cooperative establishment for generating the electricity from solar power plant at local level (questions 7 to 10). We believe this is an appropriate joint project. Namely, a joint solar power plant is a project where a group of stakeholders gathers with the aim to produce electricity from a clean source - in this case the sun.

Questionnaires were sent via email on 21 May 2020. The deadline for submission of replies was on 27th of May 2020. The data for submission of replies was subsequently extended by the beginning of June 2020 with aim to obtain additional input data for analysis elaboration. Part of data were obtained by telephone interviews.

Questionnaire used - the assessment of the needs for establishment of energy cooperative can be found in Annex 1.

The following stakeholders and representatives of various interest groups responded to the survey:

- Tomaž Zver, KISIK d.o.o., integral solutions or sustainable development (promotion and joint project implementation in the field of renewable energy sources)
- Davor Kravanja, ENSVET (Energy Advisory office for citizens)
- Andreja Poklar, municipal administration of Koper - department for the Environment and Spatial Planning
- PETROL, Slovenian energy company, d.d. (The main business activity of the company is trading in oil derivatives, gas and other energy products. Part of the activity represent the energy performance contracting for public lighting, as for example also for the Municipality of Koper)
- Slavko Mezek, RRC Koper (Regional Development centre Koper is a regional institution for acceleration of entrepreneurial and economic development of the region)
- Radko Carli, Elektro Primorska, d.d. (a company with the main activity of distribution of electricity, also for Coastal-Karst Statistical Region)
- Dejan Paravan, GEN-i (the main business activity is the electricity supply, they act also as promoters for joint projects for solar power plants)
- Matešič Goran, Luka Koper, port and logistics system, d.d. (The company's core business is the provision of transshipment and warehousing services in the Port of Koper for all types of goods).

Stakeholders that did not reply to the survey will be re-contacted in a later phase and invited to join the ENES-CE project, as for example managers of multi-apartment buildings.

In total 9 surveys were conducted, one by telephone and the rest of surveys by e-mail. Some of the information was obtained later through telephone conversations. The survey contained 10

questions. Two questions were closed-ended with the option of answering YES / NO. Other questions were open-ended. With the exception of one question from one respondent, all closed-ended questions were answered. Fifteen open questions remained unanswered. We evaluate that the respondents did not answer to certain questions due to not knowing the field).

From the analysis is evident that the public is insufficiently acquainted with the contents of LEK and SECAP and that is reasonable to involve stakeholders in the process of preparation and planning of climate change mitigation and adaptation measures, pursuing the goal of disseminating knowledge and competencies between different stakeholders.

One third of the respondents are acquainted with the composition of the formal steering group members for LEK elaboration, which is usually consisted of:

- representative of the municipal administration - secretary/director
- representative of the Department of Environment and Spatial Planning/a representative of the Department of Infrastructure (usually this person is the project coordinator)
- Deputy Mayor
- local energy expert,
- school or kindergarten representative.

* Note: The steering group guides LEK elaborators through the document development, actively monitors the document elaboration during all stages, guides the elaborators in preparing projects for the action plan, provides full support in obtaining all necessary data and information for production of this strategic document, organizes meetings and actively participates at all meetings/presentations during document production. The steering group is appointed by the mayor or local community and it acts in their interest. Their aim is a qualitative elaboration of LEK document. A steering group appointed to produce the SECAP is usually similar to LEK steering group.

Other stakeholders that are outside the formal steering group should also be informed about the progress of the local energy concept development and to invite them to submit their proposals in relation to climate change measures (through surveys, round tables, public presentations, etc.).

All respondents believe that the transfer of best practices from EU countries in relation to the establishment of energy cooperative (for generating the electricity from solar power plant) and its implementation at the regional-local level could be successful. It should, however, be mentioned that in past, inconsistencies within Slovenian national legislation (energy, construction, housing, etc.) have prevented similar joint projects. Legislative amendments in year 2020 enabled the possibilities for the development of joint projects in the field of solar power plants.

Within the survey three business entities mentioned that they have direct or indirect experience, connected to the implementation of joint projects. One case that we received by one respondent refers to the implementation of an energy project through the cooperative, which also described his experience as presented further in this paragraph. Their model is based on the establishment of a local energy cooperative, which is usually co-established by the municipality and local stakeholders in order to implement an energy supply project for public and private buildings within the frame of wood biomass district heating system. Such a project is the basis for the operation of the cooperative, which can actively take the initiative towards starting with new projects in the local environment. An example of a successfully implemented joint project is Wood Cooperative Loški potok.

The procedures associated with the formation of energy cooperatives/communities are still very complex and rigid. Starting such type of a cooperative certainly presents a challenge.

ANALIZA PREJETIH VPRAŠALNIKOV

Izvedenih je bilo skupno 9 anket, od tega ena telefonsko, ostale pa preko elektronske pošte. Del informacij je bilo pridobljenih kasneje dodatno preko telefonskih pogovorov. Anketa je vsebovala 10 vprašanj. Dve vprašanji sta bili zaprtega tipa z opcijo odgovora DA/NE. Ostala vprašanja so bila odprtega tipa. Z izjemo enega vprašanja pri enem anketirancu so bila odgovorjena vsa vprašanja zaprtega tipa. Neodgovorjenih je skupno ostalo 15 odprtih vprašanj. Ocenjujemo, da so ostala določena vprašanja neodgovorjena zaradi nepoznavanja področje.

Na anketiranje so se odzvali naslednji deležniki oziroma predstavniki različnih interesnih skupin:

- Tomaž Zver, KISIK, rešitve za trajnostni razvoj, d.o.o. (promocija in izvedba skupnostnih projektov na področju obnovljivih virov energije)
- Davor Kravanja, ENSVET (energetska svetovalna pisarna za občane)
- Andreja Poklar, Občinska uprava Mestne občine Koper - Urad za okolje in prostor
- PETROL, Slovenska energetska družba, d.d. (osrednjo poslovno dejavnost družbe predstavlja trgovanje z naftnimi derivati, plinom in ostalimi energenti. Del dejavnosti predstavlja izvajanje pogodbenega zagotavljanja prihrankov za občinske javne stavbe, na primer tudi za Mestno občino Koper)
- PETROL, Slovenska energetska družba, d.d. (osrednjo poslovno dejavnost družbe predstavlja trgovanje z naftnimi derivati, plinom in ostalimi energenti. Del dejavnosti predstavlja izvajanje pogodbenega zagotavljanja prihrankov za javno razsvetljavo, na primer tudi za Mestno občino Koper)
- Slavko Mezek, RRC Koper (Regionalni razvojni center Koper je regionalna institucija za spodbujanje podjetniškega in gospodarskega razvoja regije.)
- Radko Carli, Elektro Primorska, d.d. (podjetje z osnovno dejavnostjo distribucije električne energije med drugim tudi za Obalno-kraško statistično regijo)
- Dejan Paravan, GEN-i (podjetje z osnovno dejavnostjo dobave električne energije, kot tudi promotorji skupnostnih projektov za sončne elektrarne)
- Matešič Goran, Luka Koper, pristaniški in logistični sistem, d.d. (osnovna dejavnost družbe je izvajanje pretovornih in skladiščnih storitev v Luki Koper za vse vrste blaga).

Ostale deležnike, ki se samemu anketiranju niso odzvali, bomo skušali animirati ter kasneje ponovno pozvati k sodelovanju v okviru projekta ENES-CE, na primer upravitelje večstanovanjskih objektov.

Analiza odgovorov po zastavljenih vprašanjih:

1. Štirje anketiranci od devetih menijo, da Mestna občina Koper upošteva potrebe, strokovno znanje in predloge lokalnih prebivalcev/ostalnih deležnikov pri načrtovanju in nenazadnje pri izvajanju aktivnosti na področju energetike. Dva anketiranca trdita, da področja ne poznata in ga posledično ne moreta komentirati. Preostali trije niso dali odgovora, zato menimo, da skupaj kar pet anketirancev, torej več kot polovica vseh, ne pozna procesa priprave in izvajanja lokalnih energetskih konceptov in SECAP-ov.

Podan je bil naslednji pogled glede načrtovanja in izvajanja aktivnosti na področju energetike, ki bi ga veljalo pretehtati in v prihodnje upoštevati. Mestna občina Koper ima ambiciozen program na področju trajnostne energetike. To se odraža predvsem v ambicioznem programu energetske obnove stavbnega fonda javnega sektorja ter napore pri zmanjševanju porabe na javni razsvetljavi. Vsekakor pa obstaja prostor za dvig kompetenc Mestne občine Koper oziroma

občinske uprave s strani usposobljenih deležnikov: javni partnerji v projektih JZP, občani s pobudami in izdelanimi idejami ter možnostmi skupnostnega investiranja v energetske projekte, kot so sončne elektrarne.

2. Na vprašanje »Ali bi lahko prebivalci na občino prenesli znanja in podali določene predloge za izboljšanje lokalnih energetskih in podnebnih načrtov«, je osem anketirancev z izjemo enega odgovorilo za da. Na vprašanje ni odgovoril le en anketiranec.

Odgovori na prvo in drugo vprašanje kažejo na to, da je javnost po eni strani premalo seznanjena z vsebinami LEK in SECAP ter, da je smiselno vključevati deležnike v sam proces priprave in načrtovanja ukrepov s področja blaženja in prilagajanja podnebnim spremembam, pri čemer se zasleduje cilj širjenja znanj in kompetenc med različnimi deležniki.

3. S strani anketirancev so bili podani naslednji predlogi/pobude ter deljene izkušnje in dobre prakse glede novih oblik sodelovanja med občinsko upravo in občani:

- V proces generiranja projektnih idej je smiselno vključiti vse zainteresirane, vključno s predstavniki krajevnih skupnosti, učitelji tehničnega pouka na osnovnih šolah, okoljskimi aktivisti, projektanti strojnih instalacij, gradbeno stroko, itd.
- Večji poudarek naj bo na animiranju in motiviranju deležnikov.
- Skupnostni projekti, na primer energetska sončna zadruga so tipičen primer projektov s katerimi se poveže različne deležnike k izvedbi enega projekta.
- V primerih lokalno orientiranih energetskih zadrug je občina tista, ki sproži pobudo za skupnostni projekt, po ustanovitvi pa zadruga aktivnosti potekajo na nivoju same zadruga.
- Smiselna je izvedba tematskih okroglih miz/javnih forumov/razprav. Vzpostavi naj se portal za "energetske ideje" v okviru občinske spletne strani in programi in instrumenti, ki bodo omogočali soudeležbo občanov pri naložbah v trajnostno energetiko.
- Okrepiti svetovalni servis.
- Občinska uprava mora biti gonilo in pobudnik projektov, ki stimulira in aktivira občane, da se bodo priključili oziroma povezali v energetske skupnosti /zadruga. Z zgledom in vključevanjem v energetske skupnosti bi jim lahko pokazali zgodbo, ki bi jim bila stimulacija.

4. S strani anketirancev so bila izpostavljena sledeča ključna področja, kjer se lahko občani učinkovito vključijo v prizadevanja občine za blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe:

- Kar 6 anketirancev od 9 je izpostavilo področje koriščenje obnovljivih virov kot ključno področje na katerem lahko občani izvajajo ukrepe oziroma se vključijo v tovrstne projekte. Dva anketiranca sta posebej izpostavila možnost vključitve občanov v projekte skupnostnih sončnih elektrarn.
- 3 anketiranci so izpostavili kot perspektivno področje za vključevanje občanov področje mobilnosti oziroma natančneje elektromobilnosti.

Ostala področja, kjer se po mnenju anketirancev lahko občani učinkovito vključijo v prizadevanja občine za blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe:

- ogrevanje in hlajenje stavb ter prezračevanje stavb
- ustrezne zasaditve dreves
- zelene strehe
- zadrževalniki/hranilniki meteornih vod
- varovanje vodnih virov
- čistilne naprave
- ravnanje z odpadki

- sanacije stavb in njihova nadgradnja s proizvodnimi viri, ki zagotavljajo samooskrbnost,
- urbanizem v občini - novogradnje (pasivna gradnja, obvezen proizveden vir, sledenje tendenci, da je novogradnja v določeni meri samooskrbna, itd.).

5. Anketiranci so predlagali vključitev naslednjih skupin občanov, strokovnih institucij in ostalih deležnikov v postopek revizije lokalnega energetskega koncepta in sam projekt ENES-CE:

- ENSVET (energetska svetovalna pisarna za občane),
- strokovnjake s področja tehničnih ved,
- javna podjetja in koncesionarji,
- zainteresirane gospodarske družbe,
- nevladne okoljevarstvene organizacije,
- izobraževalne institucije in ostali inštituti, na primer Institut Jožef Stefan,
- medije,
- predstavnike krajevnih skupnosti in občane ter predstavnike hišnih svetov večstanovanjskih objektov,
- predstavnike upravnikov objektov.

En anketiranec ni odgovoril na peto vprašanje, eden pa je navedel, da ni sodeloval pri pripravi LEK in zato težko komentira to vprašanje.

Iz podanih odgovorov ugotavljamo, da je tretjina anketirancev seznanjena z običajno zasedbo članov formalne usmerjevalne skupine za izdelavo LEK, ki je praviloma sestavljena iz:

- predstavnika občinske uprave tajnik/direktor,
- predstavnika oddelka za okolje in prostor/predstavnika oddelka za infrastrukturo (običajno je ta oseba koordinator projekta),
- podžupana,
- lokalnega strokovnjaka na področju energetike,
- predstavnik šole oz. vrtca.

*Opomba: Usmerjevalna skupina skozi proces izdelave LEK vodi izdelovalca, aktivno spremlja izdelavo dokumenta v vseh fazah, usmerja izdelovalca pri pripravi projektov za akcijski načrt, mu nudi popolno podporo pri pridobivanju vseh potrebnih podatkov in informacij, ki jih potrebuje za izdelavo tega strateškega dokumenta, organizira sestanke, ter je aktivno udeležena na vseh sestankih/predstavitvah v času izdelave. Usmerjevalna skupina je temeljna povezava med izdelovalcem in lokalno skupnostjo, ter je imenovana s strani župana oz. lokalne skupnosti ter kot taka deluje v njenem interesu. Njen cilj je kakovostno izdelan LEK. Praviloma je za izdelavo SECAP imenovana usmerjevalna skupina v podobni zasedbi.

Ostale deležnike izven formalne usmerjevalne skupine je smiselno obveščati o poteku izdelave lokalnega energetskega koncepta in jih pozvati k podajanju predlogov za izvedbo ukrepov s področja podnebni sprememb na različne načine (ankete, omizja, javne predstavitve, ipd.).

6. Nabor podanih ostalih predlogov za izboljšanje načrtovanja in izvajanja aktivnosti na področju lokalnih energetskega in podnebnih načrtov:

- Prioriteta učinkovite rabe energije pred ukrepi zamenjave vira ogrevanja. Dolgoročno naj se zmanjša tudi sama potreba po energiji.
- Ne gre vzpodbujati in krepiti odvisnost od rabe električne energije.
- Spodbujanje trajnostne mobilnosti in zmanjševanja rabe avtomobilov sploh za krajše relacije.

- Pripravo lokalnega energetskega koncepta naj vodi kvaliteten team. Potrebno je izvesti poglobljeno analizo.
- Več poudarka naj bo na lokalnih specifikah in vključitvi lokalnega prebivalstva ter lokalnih agencij, ki najboljše poznajo lokalno problematiko. Po drugi strani je ključno čezmejno povezovanje in skupnostni projekti ter prenos dobrih praks. "Think global - act local".
- Občane animirati in aktivirati ter jih vključevati v projekte in z vzorčnimi manjšimi projekti vzpostaviti zaupanje ter zavedanje, da so del skupnosti, ki pomembno vpliva na razogljičenje naše družbe in s tem boljši svet. Taki občani bodo postali glasniki te miselnosti in bodo glasnejši od nezadovoljnežev, ki rušijo vsak projekt, bodisi na lokalnem nivoju, kot tudi širše.

Tretjina anketirancev ni podala dodatnih predlogov.

7. Vsi anketiranci menijo, da je k nam mogoče uspešno prenesti dobre prakse iz tujine na področju vzpostavitve t. i. energetske zadruga, na primer za pridobivanje električne energije iz sončne elektrarne.

8. Le en anketirani navaja, da ne pozna področja vzpostavitve zadruga in morebitnih ovir na tej poti. Vsi ostali anketirani pa navajajo predvsem birokratske ovire in dolgotrajnost postopkov, ki preprečujejo razvoj energetskih zadrug v Sloveniji. Poleg prej navedenih razlogov so bile v odgovorih izpostavljene še naslednje ovire:

- manjka pilotnih primerov dobre prakse,
- neinformiranost,
- neozaveščenost,
- premalo povezovanja med deležniki,
- vodilno vlogo morajo odigrati občine, če so res zainteresirane, da se na njihovem območju kaj spremeni,
- eden od izzivov, ki se pojavi je obračun električne energije znotraj stavbe,
- lastništvo in ovire povezane s tem - koncesijske pogodbe, ki ne dovoljujejo, da tretja oseba investira na območju koncesije.

V preteklosti so neuskkljenosti zakonodaje (energetska, gradbena, stanovanjska, itd.) onemogočile tovrstne skupnostne projekte. Z zakonodajnimi dopolnitvami v l. 2020 so se dejansko sprostile možnosti razvoja skupnostnih projektov na področju sončnih elektrarn.

Izkušnje s področja izvedbe neposredno ali posredno v okviru skupnostnih projektov znotraj ankete navajajo trije poslovni subjekti. Konkreten opis primera iz področja izvedbe energetskega projekta skozi zadrugo navaja en anketiranec, ki je tudi opisal svoje izkušnje. Slednje so povzete v nadaljevanju tega odstavka. Njihov model temelji na vzpostavitvi lokalne energetske zadruga, ki jo praviloma soustanovi občina z lokalnimi deležniki z namenom izvedbe energetskega projekta oskrbe skupine objektov (javnih in zasebnih) z energijo v okviru sistema daljinskega ogrevanja na lesno biomaso. Tak projekt je osnova za delovanje zadruga, ki potem lahko začne aktivno prevzemati iniciativo glede novih projektov v lokalnem okolju. Primer izvedenega skupnostnega projekta je recimo v okviru Lesne zadruga Loški Potok.

Sami postopki povezani s formiranjem takšnih energetskih zadruga/skupnosti so še vedno kompleksni in togo zastavljeni. Izziv gotovo predstavlja zagon take zadruga.

9. Trije poslovni subjekti, ki so se po navedbah v anketah predhodno že neposredno ali posredno srečali s skupnostmi projekti, navajajo v določeni meri primerljiv opis poti k uspehu. Ključna je podpora župana in občinskega sveta. Vlogo animiranja lahko prevzame predstavnik nevladne organizacije oziroma okoljski entuziast, ki to počne iz ideološkega prepričanja in znanje širi med občane in ostale deležnike. Pomembna je vloga občana v lokalnem okolju, ki ima neposredni interes, da skupnosten projekt zaživi. V določenih primerih pobudo za promotorstvo prevzamejo podjetja ali fizične osebe, ki imajo strokovno znanje in izkušnje iz tega področja ter nenazadnje imajo lahko v realizaciji projekta določeno neposredno korist (cenejšo elektriko ali toploto, zagotovljeno dobavo energentov na daljše obdobje, ipd.).

En anketirani poudari, da je najprej potrebno doreči namen in poslanstvo energetske zadruga. Sicer pa s pozivom vabiti vse, ki želijo okolju in zanamcem dobro, ne pa le takih, ki gledajo na energijo zgolj skozi to, kdaj se investicija povrne.

Dodatno en anketirani poudari pomen dobrega načrtovanja projekta, torej priprave idejne zasnove in ocene ekonomskih učinkov investicije.

Ostali deležniki, ki jih po mnenju anketiranih velja vključiti v proces vzpostavitve energetske zadruga:

- občinska uprava,
- tehnična stroka,
- podjetja,
- javne zavode,
- krajevne skupnosti,
- združenja občanov,
- upravljavci stavb.

10. Ostali izpostavljeni predlogi in morebitne pobude za uspešno vzpostavitev ter kasnejše delovanje energetske zadruga:

- Pri načrtovanju skupnostnih projektov naj se uporabi izkušnje iz delujočih SLO energetskih zadrug.
- Izvedejo naj se pilotni projekti na objektih v lasti občine, ki bi pokazali upravičenost za morebitni interes občanov za skupnostne naložbe v trajnostno energetiko.
- Smisel in cilj lokalne zadruga mora biti nižanje potreb po energiji, ne pa spodbujanje uporabe le-te v njeni najbolj 'žlahtni' obliki - elektriki.
- Izvaja naj se ozaveščanje in informiranje deležnikov.
- Nudi naj se podpora zainteresiranim za vzpostavitev zadruga.

Priloga 1. Vprašalnik - ocena potreb za ustanovitev energetske zadruga

Dopis k vprašalnikom - Prošnja za sodelovanje pri projektu ENES-CE

Spoštovani,

Mestna občina Koper je partner projekta ENES-CE, Program Interreg CENTRAL EUROPE. S projektom želimo doseči večjo podporo okolja energetskega načrta, večjo kakovost le-teh z vključitvijo vseh ključnih deležnikov, predvsem državljanov.

V letu 2008 je bil pripravljen prvi lokalni energetski koncept Mestne občine Koper (v nadaljevanju LEK), osvežen LEK pa je bil izdelan leta 2013. V nadaljevanju občina pripravlja Akcijski načrt za trajnostno energijo in podnebne spremembe (angl. Sustainable energy and climate action plan - SECAP) z namenom izboljšanja lokalne energetske strategije in povečanja sposobnosti prilagajanja podnebnim spremembam. Veliko ukrepov na področju zmanjševanja emisij toplogrednih plinov smo v okviru Mestne občine Koper do sedaj uspešno izvedli. Precej izzivov nas še čaka. Največji izziv gotovo predstavlja prenos dobrih praks na zasebni sektor ter generiranje skupnih aktivnosti z ostalimi deležniki.

Smo v fazi zbiranja predlogov, kako deležnike ustrezno animirati in vključiti v proces izdelave lokalnih energetskih in podnebnih načrtov, zato vam v priložnosti pošiljamo vprašalnik in vas prosimo za sodelovanje. Naj dodamo, da je v drugem delu vprašalnika nekaj vprašanj glede možnosti za vzpostavitev energetske zadruga za pridobivanje električne energije iz sončne elektrarne. Menimo, da bi bil to lahko ustrezen skupnostni projekt. Skupnostna sončna elektrarna namreč predstavlja projekt, kjer se skupina deležnikov združi v želji po proizvodnji električne energije iz čistega vira - v tem primeru sonca.

Za morebitna dodatna vprašanja se lahko obrnete na nas ali neposredno na agencijo GOLEA, ki nam nudi strokovno podporo (kontakt: bostjan.mljac@golea.si).

Prosim, če nam izpolnjen vprašalnik posredujete na elektronsko pošto najkasneje do srede, 27. 5. 2020.

Že vnaprej hvala za sodelovanje,

Darka Jezeršek Žerjal

VPRAŠALNIK - OCENA POTREB ZA USTANOVITEV ENERGETSKE ZADRUGE

1. V kolikšni meri Mestna občina Koper upošteva potrebe, strokovno znanje in predloge lokalnih prebivalcev/ostalnih deležnikov pri načrtovanju in nenazadnje pri izvajanju aktivnosti na področju energetike?

2. Ali bi lahko prebivalci na občino prenesli znanja in podali določene predloge za izboljšanje lokalnih energetske in podnebne načrtov?

Označite: DA
 NE

3. Kakšne nove oblike sodelovanja je po vašem mnenju mogoče ustvariti med občinsko upravo in občani?

4. Katera so ključna področja/tematike, kjer se lahko občani učinkovito vključijo v prizadevanja občine za blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe?

5. Katere dodatne deležnike bi bilo smiselno vključiti v postopek revizije lokalnega energetskega koncepta in sam projekt ENES-CE? Poimenujte skupine občanov, strokovne institucije in ostale deležnike, ki bi morali biti vključeni.

6. Navedite morebitne ostale predloge za izboljšanje načrtovanja in izvajanja aktivnosti na področju lokalnih energetske in podnebne načrtov.

7. Menite, da je k nam mogoče uspešno prenesti dobre prakse iz tujine na področju vzpostavitve t.i. energetske zadruga, na primer za pridobivanje električne energije iz sončne elektrarne?

Označite: DA
 NE

8. Katere ovire preprečujejo razvoj energetske zadruga v Sloveniji?

9. Katere deležnike je po vašem mnenju smiselno vključiti v proces vzpostavitve energetske zadruga?

10. Ostali Vaši predlogi in morebitne pobude za uspešno vzpostavitev ter kasnejše delovanje energetske zadruga:

Zahvaljujemo se Vam za trud in sodelovanje, ki ste ga vložili, ter tako pripomogli Mestni občini Koper pri načrtovanju nadaljnjih korakov na področju izdelave lokalnih energetske in podnebne načrtov.

Annex 1. Questionnaire - assessment needs for the establishment of an energy cooperative

1. How much does the Municipality of Koper take into account the needs, expertise and proposals of local citizens/other stakeholders in planning and in the implementation of activities in the energy field?

2. Could the knowledge and specific suggestions of citizens be transferred to the municipality in order to improve local energy and climate plans?

Mark: YES

NO

3. What kind of new cooperation forms do you think could be performed between the municipal administration and citizens?

4. Which are the key areas/themes where citizens could be effectively involved within the municipality's efforts to mitigation and adaptation to climate changes?

5. What additional stakeholders could be involved in the process of revising the local energy concept and the ENES-CE project? List groups of citizens, professional institutions and other stakeholders who should be involved.

6. List additional suggestions on local level to improve the planning and implementation of activities in the field of energy and climate plans.

7. Do you think that it is possible to transfer successfully a good practices in the field of establishing t.i. energy cooperatives, for example to generate electricity from a solar power plant?

Mark: YES

NO

8. What obstacles prevent the development of energy cooperatives in Slovenia?

9. Which stakeholders, should be included, in the process of establishing an energy cooperative?

10. Other suggestions and possible initiatives for the successful establishment and subsequent operation of the energy cooperative:

Thank you for the effort and cooperation! You have contributed to the Municipality of Koper in further planning in the field of local energy and climate plans.